

— 'Ο αὐθέντης εἶναι κακός· ἐπρόσθεσε χαμηλὴ τῇ φωνῇ ὁ μαῦρος.

Ἡ διαταγὴ τοῦ Ἑρνέστου ἐπανέφερε τὴν σιωπὴν μεταξὺ τῶν τριῶν ὁδοιπόρων οἵτινες ἤρχισαν νὰ βαίνουν σι-
ταχέως.

Ὁ Κλεμανσὼ ἦτο κατηρῆς καὶ σύννους ἡ δὲ θελακτικὴ θέα τῶν περὶ, δὲν ἠδύνατο νὰ τὸν ἀποσπᾷ ἀπὸ τοὺς διαλογισμοὺς του. Ὁ Ἰωάννης δὲν ἦτο ὀλιγώτερον κατη-
ρῆς, πλὴν δ' αἰτίας ὅπως διαφόρους· κάθυγρος, ἀσθμαίνων, κατηρᾶτο εἰς ἕκαστον βῆμα τὸν κύσιον, ἐνῶ ὁ μαῦρος ὡς ἂν ἦτο κεκαλυμμένος διὰ χαλκίνης περικεφαλαίας ἠψήφει τὰς ἀκτῖνας τοῦ ἡλίου καὶ ἔβαινε μειδιῶν καὶ περιχαρῆς, παίζων μὲ τὰ ἀνθὲ καὶ τοὺς χάλικας τῆς ὁδοῦ καὶ ἄδων πάντοτε μονότονόν τι ᾄσμα.

Ἐντοσοῦτω ἡ ὁδὸς καθίστατο ὀλίγον κατ' ὀλίγον δυ-
σβατωτέρα, καὶ ὁ Ἑρνέστος ἤρχιζεν ἤδη νὰ αἰσθάνηται κόπῳσιν ἣν ὁ κύσιον ἠῴξανε περισσότερον, ὅτε ὁ Ζεὺς τῷ ἀνήγγειλεν ὅτι ἤγγιζον εἰς τὰς φυτείας τοῦ Κ. Σαμφών, τοῦ ὁποίου ὁ οἶκος ἐκρύπτετο ὑπὸ σθεν λορίσκου τινὸς ὃν ἐμελλον μετ' οὐ πολὺ νὰ διαβῶσιν.

Ἦτο σχεδὸν ἡ ἐνάτη τῆς πρωίας καὶ ὁ Ἑρνέστος ἐξε-
πλάγη μὴ βλέπων οὐδένα εἰς τὰς φυτείας, διὸ στρεφόμενος πρὸς τὸν Δία.

— Λαυθάνεσαι, τῷ λέγει, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ εἴμεθα τόσῳ πλησίον τῆς οἰκίας, ἐπεὶ δὲν βλέπω οὐδένα ἐργάτην.

— Εἶναι ἡ ὥρα τῆς πρώτης ἀναπαύσεως, ἀπήντησεν ὁ Ζεὺς, μολαταῦτα οἱ δούλοι δὲν εἶναι τώρα εἰς τὰς καλύ-
βας των εἰς τὰς ὁποίας δὲν εἰσέρχονται παρὰ μετὰ τὰς ἑνδεκα.

— Ἐ, λοιπὸν, ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης, λέγεις ὅτι τώρα ἀναπαύονται ὅπου εἶναι ἐννέα· καὶ θ' ἀναπαυθοῦν πάλιν εἰς τὰς ἑνδεκα;

— Μέχρι τῶν δύο μετὰ μεσημβρίαν μόνον, ἀπήντη-
σε λυπηρῶς ὁ μαῦρος.

— Ἐννοῶ, ἐπανελάθεν ὁ Ἰωάννης, τότε λοιπὸν ἐργά-
ζονται μέχρι τοῦ μεσονυκτίου;

— Παναγία Θεοτόκε! ἀνέκραξεν ὁ Ζεὺς διασταυρῶν τὰς χεῖρας· ἕως εἰς τὰς πεντέμισθ μετὰ τὸ μεσημέρι ἐρ-
γάζονται· ἀλλὰ δὲν εἶναι ἀρκετὸν τάχα;

— Διάβολε! ἐσεῖς ζῆτε ἐδῶ σὰν ἀκαμάτες καὶ θαρρῶ πῶς καὶ ὁ μισθός σας δὲν θὰ εἶναι τόσῳ παχύς· τί σὰς δί-
δουν ἄρα γε;

— Μαστιγώσεις! ἐψήφισε χαμηλὴ τῇ φωνῇ καὶ μετ' ἤθους μυστηριώδους τρόμου ὁ μαῦρος.

— Δυστυχεῖς ἄνθρωποι! εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Κλεμαν-
σὼ, ἐνῶ ὁ Ἰωάννης ὅστις βεβαίως δὲν εἶχε τὰ αὐτὰ μετὰ τοῦ αὐθέντου του φρονήματα ἐπανελάθε τραχέως.

— Διάβολε! μαστιγώσεις ἀντὶ τῶν κόπων, τὸ δεῖπνον σας ὡς βλέπω δὲν εἶναι πολὺ νόστιμον καὶ θαρρῶ πῶς καὶ τὰ ὑπορικὰ σας δὲν θὰ ἦναι τόσον εὐχάριστα.

— Ἄ! ἀπήντησεν ὁ Ζεὺς, ὁ πτωχὸς μαῦρος εἶναι πο-
λὺ δυστυχής! καὶ μὲν ὁ αὐθέντης του τὸν τρέφει, ἀλλὰ τὸν βάνει καὶ δουλεύει!

— Θέλεις λοιπὸν νὰ σὲ τρέφῃ χάρισμα, ἀνόητε;

— Εἶναι χρέος του, ἀπήντησεν ξηρῶς ὁ Ζεὺς· διότι ὁ αὐθέντης χρεώσται νὰ τρέφῃ τὸν δυστυχῆ μαῦρον, νὰ τὸν ἐνδύῃ καὶ νὰ τοῦ δίδῃ καὶ καλύβα.

— Καὶ νὰ πληρῶνῃ ἴσως καὶ τὸν ἱατρὸν ὅταν ἀρρω-
στήσῃ;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην ὁ Ζεὺς ἤρχισε νὰ γελά καὶ νὰ πηδᾷ ἀνεκράζων:

— Χὰ, χὰ, χὰ, χὰ! ἐγὼ ἐπαίξα ἕνα καλὸ παιγνίδι τοῦ αὐθέντου μου ὅταν ἤμην ἀκόμη μαθητὴς εἰς τὸ σιδη-
ρουργεῖον του.

— Διηγῆσθαι μας τὸ συμβάν, εἶπεν περιχαρῶς ὁ Ἰωάν-
νης ὅστις διερρόγγυτο εἰς γέλωτας εἰς ἕκαστον μειδίσμα τοῦ μαύρου.

Πλὴν ὁ Ἑρνέστος ἔρριπεν σοβαρὸν ἐπ' αὐτοῦ βλέμμα, διὸ ἐπνεύλαθε μετὰ μειλιχίου καὶ ὑποκλινούσας ἤθους:

— Διηγῆσου το εἰς τὸν κύριον.

Ὁ δὲ Ζεὺς γελοῦν πάντοτε εἰς τὴν ἐνθύμισιν τῆς ἀειό-
τητός του, ἐξηκολούθησεν οὕτω πῶς:

— Ἦμουν εἰς τὸ ἐργαστάσιον τοῦ Κ. Λουκρῆ ὁ ὁποῖος ἦτο μὲν καλὸς αὐθέντης, ἀλλ' ἤθελε τὸν δυστυχῆ μαῦρον νὰ δουλεύῃ ἀκαταπαύστως. Ἐγὼ ὅπου ἀγαποῦσα νὰ πη-
γαίνω νὰ σκοτόνω πουλιά κρυφά, λέγω μίαν ἡμέραν πῶς εἶμαι ἄρρωστος! Ὁ πονηρὸς αὐθέντης μου μὲ στέλλει εἰς τὸ νοσοκομεῖον· ἐγὼ βλέπω τὰ δύο στενά, ἀλλὰ πλέον πονηρὸς ἀπὸ ἐκεῖνον λέγω πῶς μοῦ πονεῖ τὸ 'δόντι' εὐθὺς ὁ αὐθέντης μου φέρνει ἕνα ὁδοντοῖατρὸν καὶ μοῦ βγάζει ἕνα 'δόντι'...

— Ὁ βάρβαρος! διέκοψεν ὁ Ἑρνέστος.

— Ὅλην ἐκείνην τὴν ἡμέραν δὲν ἐδούλευσα διόλου· ἐξηκολούθησεν κομπαστικῶς ὁ μαῦρος· δὲν τὴν ἐκατάφε-
ρα καλὰ; σὲ τρεῖς μῆνας μέσα ἔβγαλλα ἑνδεκα δόντια! ἀλλ' ὁ αὐθέντης μου, προσέθεσεν μετὰ κατηφείας, ἐννόησε τὴν πανουργίαν καὶ δὲν ἠθέλησε πλέον νὰ μοῦ βγάλῃ κανένα 'δόντι'.

Ὁ μὲν Ἰωάννης περιέφερε βλέμμα τρόμου ἐπὶ τοῦ Διὸς καὶ τοῦ αὐθέντου του, διότι τὰ ὑπὸ τοῦ μαύρου λεγόμενα ἐξέπληττον τὸν νοῦν του, ὁ δὲ Κλεμανσὼ ἔμενεν ἐννεὸς καὶ ἐκπληκτος εἰς τὴν διήγησιν ταύτην.

— Πῶς, ζῶον! ἀνέκραξεν ἐπὶ τέλους ὁ Ἰωάννης, ἐστά-
θης καὶ σοῦ ἔβγαλλαν ἑνδεκα, δόντια μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ μὴν δουλεύσῃς ἑνδεκα ἡμέρας; Ἀλλ' αὐτοὶ οἱ μαῦροι, προσέθεσεν ὀποτεινόμενος πρὸς τὸν Κλεμανσὼ, εἶναι πλέον ὀκνηροὶ ἀπὸ τοὺς ὄνους τῆς Νορμανδίας, διότι ἐκεῖνοι τοῦλάχιστον πίπτουν κατὰ γῆς διὰ νὰ μὴν περιπατήσουν· ἀλλ' ἐάν ποτὲ τοὺς ἔλεγαν νὰ τοὺς βγάλουν ἕνα 'δόντι'

θαρρῶ πῶς ἤθελε περιπατοῦν τέσσαρα ἡμερόνυχτα ἀδίκω-
κόπως! εἴτα δὲ στρεφόμενος πρὸς τὸν Δία, καὶ μετὰ τί
τρώγεις τὸ ἄχυρον σου; ἠρώτησεν.

Ὁ Ζεὺς δὲν ἠννόησεν βεβαίως τὴν ἀστεϊότητα, διότι
ἀπήντησε μετ' ἀποφθεγγματικοῦ καὶ περιφρονητικοῦ ἤθους.

— Ἀ, μπά! τὸ ἄχυρον δὲν ἔμπορεῖ ποτὲ νὰ σὲ κάμῃ
ν' ἀρρώστῃς! Τὸ χῶμα εἶναι καλὸν δι' αὐτὸ τρώγε χῶ-
μα, ἐξοκολούθησεν κύπτων εἰς τὸ οὖς τοῦ Ἰωάννου, τρώγε
χῶμα καὶ ἐγὼ σοῦ ὑπόσχομαι πῶς θ' ἀρρώστῃς! τότε ὁ
αὐθέντης σου θέλει δὲν θέλει θά σὲ στείλῃ εἰς τὸ νοσοκομεῖον
καὶ τοιοῦτοτρόπως θὰ μείνης κάμποσαις ἡμέραις ἀερίης.

— Εὐχαριστῶ διὰ τὴν συνταγὴν, ὑπέλαβεν ὁ Ἰωάν-
νης· ἀλλὰ προτιμῶ καλλίτερον νὰ τρώγω ὄρνιθες, μάλι-
στα ὅταν εἶναι μαγειρευμέναις με βούτυρο τοῦ χωριοῦ μου
ὅπου εἶναι τὸ καλλίτερον τῆς Νορμανδίας.

Ὁ Ζεὺς, ἐμόρφασε περιφρονητικῶς καί:

— Δὲν ἀγαπῶ ταῖς ὄρνιθες, ἀπήντησεν, εἶχα ἕνα σωρὸ εἰς
τὴν καλύβη μου, καὶ ἀφοῦ ταῖς ἔτρεξα καλὰ καλὰ πᾶς
ἐπουλοῦσα εἰς τὸν Κύριον Σαμφῶν, ὅστις ἦτον γείτονας μας·
καὶ πῶς ἐθύμωνε ὁ αὐθέντης μου! Διότι ἦτον δυσχερεστι-
μένος μετὰ τὸν Κύριον Σαμφῶν. Ἀλλὰ σὰς λέγω, ἐγὼ δὲν ἐ-
φαγα ποτὲ μου, διότι πᾶς ἐπουλοῦσα ὅλας, καὶ ἀγόραζα
ῥοσὶ καὶ ζερὴ μουροῦνα.

Ὁ Ἰωάννης ὕψωσε περιφρονητικῶς τοὺς ὤμους.

— Θαρρῶ εἶπεν, πῶς μόνον οἱ μαῦροι εἰς τὸν κόσμον
προτιμῶν τὴν μουροῦνα ἀπὸ ταῖς ὑψηλαῖς ὄρνιθες.

— Ἐ! Ζῶν! ἀνεφώνησεν ὁ Ἐρνέστος· χαίρων ὅτι εὔρε
κατάλληλον ἀφορμὴν ἵνα ἐπιπλήξῃ τὸν Ἰωάννην διὰ
τὰς ἐμπλήξεις τοῦ ταύτας, ἔαν καὶ σὺ ἐτρέφετο ὅπως
αὐτοὶ οἱ δυστυχεῖς, ἤθελες φάγῃ βεβαίως καὶ ὑόφαις γά-
ταις!

— Συγγνώμην, αὐθέντα, ἀπήντησεν ὁ Ἰωάννης, δὲν ἤξευ-
ρα ὅτι τοὺς ἀφίνουν νὰ πεθάνουν ἀπὸ τὴν πείνα.

— Ὁ αὐθέντης, ζεύρει τί κάνει προσέθεσε κατ' ἰδίαν καὶ
μειδιῶν ὁ Ζεὺς· τρέφει καλὰ τοὺς δούλους του, διὰ νὰ
γίνωνται εὐρωστοὶ καὶ δυνατοὶ καὶ τοιοῦτοτρόπως νὰ
δουλεύουν περισσότερο.

— Ὅποια βαρβαρότης! ἀνέκραξεν ὁ Ἐρνέστος.

Δὲν πρέπει ὅμως καὶ νὰ υποθέσωμεν ὅτι ὁ Ἐρνέστος
ἦτον ὀνόματος· ἀλλὰ καθὼς ὅλοι οἱ ἄνθρωποι οἱ κατεχόμε-
νοι ἀπὸ μιᾶς ἰδέας ἥτις ἄμα ριζωθὴ φέρει αὐτοὺς μέχρι πα-
ραφροσύνης, οὕτως καὶ ὁ Ἐρνέστος, πᾶν ὅ,τι ἐλέγετο, πᾶν
ὅ,τι ἐπράττετο περὶ αὐτόν, μίαν καὶ μόνην ἐννοίαν, μίαν
καὶ μόνην σιμωσίαν εἶχε. Προσέτι, πᾶν ὅ,τι τῷ ἐφαίνετο
καλόν, δίκαιον, πατρικόν ὡς πρὸς ἐργάτην τινα ἢ ὑπη-
ρέτην γινόμενον, τὸ ἐνόμιζεν ἀγενὲς, ἀδικον, καρδοσκοπι-
κόν, ἔαν ἐφίνοτο πρὸς ἕνα δούλον. Ἐν ἐνὶ λόγῳ ὁ δούλος
παρίστα εἰς τὰ ὅμματα τοῦ Ἐρνέστου, τὰ πάντα ὑπ' ἄλλην
πόψιν, ὁ δούλος διὰ τὸν Ἐρνέστην ἦτο ἐξοχόν τι οὐ.

Ἀλλ' ὁ Ἰωάννης ὅστις δὲν ἔτρεφε τὸν αὐτὸν μετὰ τοῦ
αὐθέντου τοῦ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα πλατωνικὸν ἔρωτα, καὶ
διὰ τὸν ὅποιον ἡ εὐδαιμονία δὲν ἐστήμαινεν ἄλλο παρὰ
τὴν καλοπέρασιν στραφεῖς πρὸς τὸν Δία,

— Ἐ! φίλε, εἶπεν, ὅταν ἀρρώστατε, σὰς ἀφίνουν καὶ
σὰς μέσ' τοὺς πέντε δρόμους, ὅπως μοῦ συνέβη καὶ ἐμέ· γι-
λαίαις! Καὶ τόσο εἶναι ἀλήθεια, ποῦ ὅταν δὲν ἔχῃ κά-
νεις χρήματα, πρέπει νὰ ὑπάγῃ νὰ ψοφήσῃ σ' τὸ νοσο-
κομεῖον.

— Ὡ! ὁ δυστυχὴς μαῦρος δὲν ἔχει χρήματα ἀπήντη-
σεν περίλυπος ὁ Ζεὺς.

— Διάβολε! προσέθεσε ἐμφαντικῶς ὁ Ἐρνέστος, ὅστις
δὲν δύναται νὰ καρδίξῃ, δὲν δύναται βεβαίως νὰ ἔχῃ χρή-
ματα.

Ἐν τούτοις ὁ Ζεὺς, ἐξεπλήττετο κατ' ὅσον ἐπροχώρει μὴ
βλέπων οὐδένα.

— Παράξενον! ἔλεγεν, νὰ οἱ κῆποι τῶν μαῦρων, καὶ
σήμερα εἶναι σάββατον, δηλαδὴ ἡμέρα ὅπου ὁ Κύριος Σαμ-
ψῶν ἀφίνει τοὺς σκλάβους νὰ δουλεύουν διὰ λογαριασμόν
τῶν καὶ μ' ὀλατῶντα δὲν βλέπω κανένα.

— Λοιπὸν ἔχετε γαίαις διὰ λογαριασμόν σας, κύριε;
σκλάβοι; ἠρώτησεν ὁ Ἰωάννης.

— Ἐ! Θεέ μου! εἶναι δίκαιο θαρρῶ νὰ ἔχῃ καὶ ὁ καυ-
μένος ὁ σκλάβος κατὰ τί.

— Καὶ τὸ εἰσὸδῆμα εἶναι ἐδικόν σας;

Ἡ ἐρώτησις τοῦ Ἰωάννου τοποῦτον εὐήθης ἐράνη εἰς τὸν
Δία, ὥστε ἤρχισε νὰ καγχάζῃ καί,

— Διάβολε εἶπεν, εἶναι δίκαιο θαρρῶ νὰ καρδίξῃ κατὰ
τί ὁ καυμένος ὁ σκλάβος.

— Καὶ ἔπειτα λέγετε, ζῶν, ὅτι δὲν ἔχεις χρήματα!
ἐπανελάβε μετ' ἀγανακτήσεως ὁ Ἰωάννης.

— Καὶ μετὰ τί θ' ἀγοράσῃ ὁ καυμένος ὁ μαῦρος, ἐπανε-
λάβεν μετὰ περισσοτέρας ἐτι ἀγανακτήσεως ὁ Ζεὺς, μετὰ τί
θ' ἀγοράσῃ ἐνδύματα, χρυσὰ σκουλαρίκια καὶ ῥοσὶ διὰ τὴν
ἐρωμένην του;

— Νὰ σὰς εἰπῶ ἕνα λόγον αὐθέντα, εἶπεν ὁ Ἰωάννης
πρὸς τὸν Ἐρνέστην ἀποτεινόμενος, ἐγὼ γίνομαι σκλάβος,
παραδοῦμαι σὴν εἶν' ἔτσι!

— Καὶ ἡ ἐλευθερία σου ἀθλίε! ἀνέκραξεν ὀργίλως ὁ
Ἐρνέστος.

— Ποῖα ἐλευθερία, τὸ νὰ πεθάνῃ κανεὶς ἀπὸ τὴν πείνα
ὅταν δὲν ἔχῃ πόρον ζωῆς!

— Καὶ ἤθελες ὑποφέρει ποτὲ νὰ μαστιγωθῇς;

— Νὰ σὰς εἰπῶ τὴν ἀλήθειαν, ἐπανελάβε κομπαστικῶς
πῶς ὁ Ἰωάννης, ὅταν ἦσαν καὶ αὐτὸς ἔρωτα καμπόσαις· ἀλ-
λὰ καὶ ὁ πλοῖαρχός μου, ὁ ὅποιος καὶ αὐτὸς πρῶτα δὲν
ἦτον παρὰ ἑνὸς ἀπλοῦς ναύτης, εἶχε φάγῃ περισσοτέρας
ἀπὸ ἐμέ, μάλιστα τὸ ἔλεγε καὶ ὁ ἴδιος· μ' ὅλα ταῦτα ἦτον
ἕνας παλλικαρῆς ἴσια μετὰ ἀπάνου, καὶ εἶχε καὶ τὴν
κόκκινη κορδέλα τοῦ Λαγεῶνος τῆς τιμῆς.

— Άλλο τὸ ἐν καὶ ἄλλο τὸ ἄλλο, ἀπήντησεν ὕψων τοὺς ὄμιλους ὁ Ἑρνέστος.

— Ναί, δὲν λέγω τὸ ἐναντίον, ἐπανελάθεν ὁ Ἰωάννης, δὲν ἐδοκίμασα ἀκόμη τὴν μάστιγα αὐτῶν τῶν κυρίων· ἀλλὰ δὲν πιστεύω νὰ ᾔηται πλέον ἀλμυρὰ ἀπὸ ἐκείνην τοῦ καραβιοῦ.

— Ἐ, συμπέθερε, ἐξηκολούθησε πρὸς τὸν μαῦρον ἀποτεινόμενος, πῶς σὰς φαίνεται τὸ καμταίκι;

— Ἦ, πονεῖ πολὺ! ἐψιθύρισεν μετὰ τρώμου καὶ ἀπελπισίας ὁ Ζεὺς, ἀλλὰ πάντοτε τὸ προτιμῶ ἀπὸ τὴν φυλακὴν.

— Δυστυχὲς γένος! ἐπανελάθεν ὁ ἀτρόμητος νεγρόφιλος· πτωχοὶ ἄνθρωποι! ὅποσον ἐπιδέλωσαν ἐν τῇ ψυχῇ σας καὶ τὸ ἐλάχιστον αἶσθημα τῆς ἀνθρωπίνης ἀξιοπρεπείας! Ἐνῷ ὁ Ἑρνέστος ἐριλοσόφει τοιοῦτοτρόπως, ἐφθασαν εἰς τὴν καμπὴν ὁδοῦ τινός, ἀπέναντι δ' αὐτῶν διέκρινον ἓνα καφεῶνα συγκείμενον ἐκ μιᾶς οἰκίας μικρᾶς μὲν ἀλλὰ κομψῆς, μιᾶς καλύβης καλουμένης *Kalübb* τοῦ καφέ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ὑπῆρχε τὸ ψυγεῖον (*Séchoir*) καὶ οὐχὶ μακρὰν ἢ καλύβη ἐνθα κατεσκευάζετο τὸ ἐξ Ἰσρόρου (α) ἄλευρον, καὶ ἐνός ὑδρομύλου οὔτινος ὁ μονότονος ἀλλὰ γλυκύς ἤχος ἐφαιδρυνε τὰ πέριξ.

Αἱ καλύβαι τῶν νέγρων, εἰς δύο παραλλήλους γραμμὰς διατεθειμέναι, καὶ ὑπὸ ἀγύρου κεκαλυμμέναι ὡμοιάζον ὁλόκληρον πολύγωνον ἐπὶ τῆς πλευρᾶς τινός ἥρους προσετρημένον, ἀλλ' ἡ ἀρθρὸς χλόη καὶ ἡ πληθὺς τῶν τροπικῶν ἀνθέων ταῖς ἐδίδον ἰδιαιτέραν τινὰ ὄψιν μεγαλοπρεπείας.

— Κατὰ τὴν στιγμὴν ταύτην ὁ Ζεὺς ἐσταμάτησεν, ἠκροάσθη μετὰ προσοχῆς, εἶτα δὲ συγκρούων τὰς χεῖρας καὶ σκιρτῶν ὑπὸ χαρᾶς,

— Ὁραῖα! Ὁραῖα! Ἀμπερά! ἀνέκραξεν· κήποιος ἀπέθανεν ἐδῶ! ὦ, τί λαμπερὰ εὐρητή! Τώρα θὰ πίνωμεν ῥοσὶμον, καὶ δὲν θὰ δουλεύωμεν ὅλη μέρα!

Καὶ ὁρμαλῶς κατηρτήθη πρὸς ἀπόκεντρόν τι μέρος, ἐνθα μέλας τις σταυρὸς ἐδείκνυνεν ὅτι ἐκεῖ ἦν τὸ κοιμητήριον τῆς κατοικίας.

— Ποῦ ὑπάγεις; ἠρώτησεν ὁ Ἑρνέστος.

— Ὑπάγω νὰ κλαύσω ἐπὶ τῶν νεκρῶν ἀπήντησεν περιχαρῶς ὁ μαῦρος.

— Ἀπλάδῃ, προσέθεσεν ὁ Ἰωάννης, ὑπάγεις νὰ γείνης σουππὶ! Καὶ βάρυν ἐξέφερεν ὁ Ναρκανδὸς στεναγμὸν δηλοῦντα ὅτι ἐπεθύμει νὰ ἐπραττεν τὸ ἴδιον.

Ἡ συνδιάλεξις εἰς ἣν ὁ Ἑρνέστος εἶχε λάβει μέρος ἤθελεν ἔχει ὅλως διόλου ἄλλην σημασίαν ὡς πρὸς τὸν τυγχόντα, διότι πᾶς τις ἤθελεν ἐκπληχθῇ ἐν τῇ διαφορᾷ ἐκείνῃ ἣτις ὑπάρχει εἰς τὸ ὕψος τοῦ δούλου ὅταν ὁμιλῇ περὶ τῶν παραχωρουμένων αὐτῷ προνομίων καὶ περὶ τῶν ἐ-

πιβαλλομένων αὐτῷ ἐργασιῶν. Κατὰ τὴν πρώτην περίπτωσιν τοιοῦτον ἐποιδείκνυναι θράσος, ὥστε νομίζει τις ὅτι ἔχει ἀδιαφιλονεικῆτους δικαιώσεις ἵνα ἀπαιτῇ τὰ προνόμια ταῦτα. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν, τοιαύτην λυπηρὰν καὶ οἰκτρὰν ἐκφρασιν ἔχει τὸ πρόσωπον του, ὡς ἂν ἡ μάστιξ ἐπέκειτο ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του.

Ἐκεῖνο ὅπερ ἤθελε καταπλήξῃ ἔτι μᾶλλον νοῦν, ἦτον προδιατεθειμένον παρὰ τὸν τοῦ Ἑρνέστου, ἦν ἡ ἀδιάκοπος ἐκείνη ἐπώδῃ τοῦ Διός.

« Ἡ ἀργία εἶναι ὁ διακαὴς πόθος τοῦ δούλου, ἡ δὲ εἰς αὐτὸν ἐπιβαλλομένη ἐργασία τὸ ἀσυγχώρητον ἁμάρτημα τοῦ κυρίου του. »

Ἀλλ' ὁ Ἑρνέστος ἐνόμιζεν ὅτι φιλοσοφεῖ λέγων ὅτι ἡ ὀκνηρία οὐδὲν ἄλλο εἶναι εἰμὴ ἐλάττωμα γεννώμενον ὑπὸ τῆς δουλείας, ἣτις διέστρεφεν τὴν ψυχὴν τοῦ μαύρου καὶ ἐχαλάρου πᾶσαν ζωικὴν ῥοπήν, πᾶσαν καλὴν διάθεσιν· ὥστε ἐάν ποτὲ ὁ ἥριος μας ἀνεκάλυπτε ὅτι ὁ μαῦρος ἦν κλέπτης, λείμαργος, ὀκνηρὸς, εὐθήτης, δὲν ἤθελε ἀποδώσει τὰ ἐλαττώματα ταῦτα εἰς τὸ ἄτομον, ἀλλ' εἰς τὴν θέσιν τοῦ ἀτόμου.

— Μὰ τὸν Θεόν, ἔλεξεν ὁ Ἰωάννης, ὅστις ἐν λίαν ἀκαταλλήλῳ στιγμῇ ἀπετείνετο εἰς τὸν Ἑρνέστην, μὰ τὸν Θεόν, αὐθέντα, νομίζω ὅτι εἶναι καλλίτερον νὰ ᾔηται κύνεις δούλος, σὺν αὐτοῖς τοῖς ἀκαμάτεσ, παρὰ ἐλεύθερος καὶ νὰ βγῇ ἡ ψυχὴ του στὴν δουλειὰ καὶ σ' ταῖς κακοπάθειαις.

— Μαστρὸ Γιάννη, ἀπήντησεν οὗτος μετ' ἡθους οὐχὶ ἰδίου εἰς ἄνθρωπον τοιαῦτα φιλάνθρωπα ἔχοντα φρονήματα, φύλαξον σὲ παρακαλῶ διὰ σεαυτὸν τὰς ἀνοήτους παρατηρήσεις σου, εἰδεμὴ ἐὰν ἀρχίσῃς ἐκ νέου σὲ προειδοποιῶ νὰ φροντίσῃς νὰ εὖρῃς ἄλλον κύριον.

Ὁ Ἰωάννης ὑπέβλεψεν τὸν Ἑρνέστην, εἶτα δὲ ζῶν τὴν κεφαλὴν του ἐπανελάθε μετὰ τοῦ γλυκυτέρου Νορκανδικοῦ ὕψους.

— Θαρρῶ αὐθέντα, πῶς αὐτοὶ οἱ κηκόμοιροι οἱ μαῦροι φαίνονται τόσον εὐθήεις, διότι δὲν τοὺς ἀφίνουν νὰ ὁμιλοῦν ἐλευθέρως.

— Βεβαίως, ἀπήντησεν ὁ Ἑρνέστος ὅστις πρὸ ἰκανῆς ὥρας συνήθιζεν πλῆθος ἐπιχειρημάτων κατὰ τοῦ διαλόγου αὐτινος πρὸ μικροῦ εἶχεν ὑπάρξει μάρτυς. Βεβαίως ἐδῶ ἀποχαινώσαν καὶ ψυχὴν καὶ σῶμα. Παραδείγματος χάριν, ἐὰν ὁ δυστυχὴς μαῦρος ὅστις πρὸ ἀλίγου ἦταν ἐδῶ, ὁμίλει πρὸς ἀποικὸν τινὰ ὅπως ὁμίλει πρὸς ἡμᾶς. . . .

— Ὁ ἀποικὸς, διέκοψεν ὁ Ἰωάννης, ἤθελε τὸν ἀναγκάσει νὰ σιωπῇ καὶ ἤθελε τοῦ εἰπεῖ νὰ ζητήσῃ ἄλλον κύριον.

— Τί θὰ πῇ ταῦτα; ἀπήντησεν σοβαρῶς ὁ Ἑρνέστος.

Ὁ Ἰωάννης προσποιηθεὶς ὅτι δὲν ἤκουσε, ἐξηκολούθησεν ἀτάραχος καὶ ἀνευ τινός φαινομένης εὐφροσύνης.

— Χαίρομαι, ἐπειδὴ ἔμαθα σήμερον ὅτι ὁ αὐθέντης χρεώσται νὰ ἀφίγῃ τὸν ὑπηρετήν, δηλαδή τὸν δούλον θέλω νὰ εἰπῶ, νὰ ὁμιλῇ ἐλευθέρως, διότι ἀλλῶως, ὁ ὑπηρετής, δηλαδή ὁ δούλος, θὰ ᾔητο ἐν κτηνῷ.

Ἡ πρόθεσις τῶν λόγων τοῦ Ἰωάννου ἦτο καταφανεστάτη, ἀλλ' ἐπὶ τῆς φυσιογνωμίας αὐτοῦ ὑπῆρχε τοιαύτη ἐκφρασίς εἰλικρινείας, ὥστε ὁ Κλεμανσὼ δὲν ἤξευρε πῶς νὰ ὀργισθῇ. Πρὸς τούτοις, ὁ ἥρωας μας εἶχε συλληφθῇ εἰς παγίδα ἀπὸ τῆς ὑποίτης ἵνα λυτρωθῇ, ὥφειλεν, ὡς ἡ ἀλώπηξ, νὰ ἀφήσῃ τὴν οὐρὰν τῆς λογικῆς του. Ὅθεν ἐπρότιμῃσεν νὰ προσποιηθῇ ὅτι δὲν ἠνόησεν, καὶ ἐπιταχύνας τὸ βῆμα κατηυθύνθη πρὸς τὴν ἀπέναντι οἰκίαν. Ὀλίγα δὲ εἰσέτι βήματα ἀπέειχεν αὐτῆς ὅτε νέγρος τις ἰδὼν αὐτὸν ἔτρεξε δρομαῖος νὰ τὸν ἀναγγεῖλῃ.

«Καλὰ, εἶπε καθ' ἑαυτὸν ὁ Ἑρνέστης, μ' ἐπερίμεναν, καὶ θὰ μὲ ὑποδεχθῶσιν βεβαίως μετὰ πολλῶν φιλοφρονήσεων διὰ νὰ μὲ προσελκύσωσιν.

Καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν του. Μετ' ὀλίγον ἀπῆντησε νεάνιδας τινὰς μαύρας λευκὰ καὶ μετὰ πολυτελείας τινὸς ἐνδεδυμένας αἵτινες ἐφαίνοντο ὅτι ἐπέστρεφον ἀπὸ τοῦ κοιμητηρίου.

«Ἰδοῦ, διελογίσθη πάλιν ὁ Ἑρνέστης, ἐστόλισαν τοὺς δούλους διὰ νὰ μὲ κάμωσιν νὰ πιστεύσω ὅτι πάντοτε εἶναι τιουτοτρόπως ἐνδεδυμένοι.»

Ἐντοσοῦτω, ὡς ἀνωτέρω εἶπομεν, ὁ Ἑρνέστης πρὸ μιᾶς μόνον ἡμέρας εἶχεν ἀφίχθῃ εἰς Γουαδελοῦπαν, πρὸς τοὺς ἄλλοις δὲ, δὲν εἶχεν εἰπεῖ εἰς οὐδένα οὐδ' εἰς αὐτὴν τὴν Δεσποινίδα Κλαρίσσην τὸ μέρος ἔνθα προὔτιθετο νὰ ὑπάγῃ.

Ἦτο ὅθεν ὀδύνητον νὰ πληροφορηθῇ ὁ Κ. Σαμφὼν περὶ τῆς ἀφίξεώς του.

Ἀλλ' ὁ προκατειλημμένος αὐτοῦ νοῦς, τῷ παρίστα τὰ πάντα ἄλλοῖα ἀφ' ὧ, τι ἦσαν, ἐνόμιζεν δὲ ὅτι πάντες τὸν κατεσχόπευον, πάντες τὸν ἠπάτων, ὅτι πάντες ἦσαν συνεννοημένοι ἵνα τὸν ἐμπαίξωσιν, αἱ δὲ ὑποθέσεις αὗται κατέστρεφον τοῦ λοιποῦ ὅπερ εἶχε προμελετήσῃ σχέδιον, τοῦ νὰ ἀφίχθῃ δηλαδὴ ἀπροσδοκῆτως εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ Κ. Σαμφὼν, καὶ νὰ καταλάβῃ, οὕτως εἰπεῖν, ἐπ' αὐτοφόρῳ τὴν σκληρὰν ἐκείνην τυραννίαν ἣν ἐσκόπει ὅλαις δυνάμεσι νὰ καταπολεμήσῃ.

Οὕτως, ἡ ἐξημμένη φαντασία του τῷ παρίστα ὁλόκληρα στίφη δούλων κατὰ σειρὰν παρατεταμμένων καὶ δερομένων ἀνηλεῶς ὑπὸ τινος ἐπιστάτου· καθ' ἣν δὲ στιγμήν ἀφίκετο ἀπροσδοκῆτως ἐν μέσῳ αὐτῶν, μαῦρος τις ἡμιθανὴς ὑπὸ τῶν μαστιγώσεων, ἔπιπτεν εἰς τοὺς πόδας του ἀρωγὴν καὶ ἔλεος ἐξαιτούμενος. Τότε δὴ τότε, ὁ Ἑρνέστης ἐρρίπτετο ἐπὶ τοῦ βαρβάρου ἐκείνου, τὸν ἀφώπλιζεν, οἱ δὲ μαῦροι προσήρχοντο καὶ ἠσπάζοντο εὐγνωμόνως τὴν χεῖρα του, οὗτος δ' ἀπῆντα,

«Ἦλθον νὰ σᾶς προστατεύσω.»

Ὅθεν ὁ Κλεμανσὼ ὑποθέττων ὅτι ὁ Κ. Σαμφὼν ἐπληροφορήθη περὶ τῆς ἀφίξεώς του, ἔβλεπεν μετὰ πλείστης ἰσῆς δυσθυμίας τὰ μὲν σχέδια του ματαιούμενα, ἑαυτὸν δὲ ἠναγκασμένον νὰ εἰσέλθῃ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Κ. Σαμφὼν, ὡς

ἂν εἰσῆρχετο εἰς τὴν οἰκίαν κανενὸς τῶν ἐν Νάντεις καὶ Βορδιγάλλῃ ἀνταποκριτῶν τοῦ πατρὸς του.

Ἐν μέρει ὅμως δὲν εἶχεν ἀπατηθῇ ἐπὶ τῆς προθέσεως τοῦ ἰδόντος αὐτὸν νέγρου, διότι πραγματικῶς ὁ δούλος ἔτρεξεν ν' ἀναγγεῖλῃ εἰς τὸν κύριόν του ὅτι ἔρχετο εἰς ξένος, δηλαδὴ εἰς ἄνθρωπος ὅστις ποτὲ δὲν εἶχεν εἰσελθεῖ εἰς τὸν οἶκον τοῦ κυρίου του. Μετὰ πολλῆς δὲ χαρᾶς ἔτρεχεν νὰ φέρῃ τὴν εἶδῃν ταύτην, διότι οἱ μαῦροι εἰπὶ γενικῶς περὶεργοὶ καὶ ἀγαποῦν τὸν θόρυβον, ὡς τὰ μικρὰ παιδία ὧν ἡ μόνη εὐχαρίστησις εἶναι νὰ βλέπωσιν πάντοτε τὴν οἰκίαν ἐν ἀταξίᾳ. Πρὸς τούτοις ἡ ἀναγγελησομένη ἀφίξις τοῦ ξένου ἐνδέχετο νὰ ἦ χαρποια εἰς τὸν Κ. Σαμφὼν ὅστις ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει ἤθελε βεβαίως φιλοδωρήσῃ τὸν μαῦρον.

Ἐπειδὴ ὅμως ὁ νέγρος δὲν ἠδυνήθη νὰ πληροφορήσῃ τὸν Κ. Σαμφὼν περὶ τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ξένου αὗτος ὑπέθεσεν ὅτι θὰ ἦτο τις δι' ἐμπορικὰς ὑποθέσεις ἀφικόμενος, διὸ διέταξεν ἕνα ἐκ τῶν δούλων νὰ παρακαλέσῃ τὸν ξένον νὰ περιμεῖνῃ ὀλίγας στιγμὰς.

Ὁ Ἑρνέστης ἐκάθησεν ἐντὸς αἰθούσης κεκλεισμένης διὰ καφασίων, λέγων καθ' ἑαυτὸν.

«Φαίνεται ὅτι οἱ κύριοι ἀριστοκράται τοῦ τόπου τούτου ἐσυνείθισαν ἀπὸ τοὺς ἡμετέρους ὀφιπλοῦτους νὰ κάμνωσιν ἀντιθάλαμον.»

Ὁ ἀναγνώστης βλέπει ὅτι ὁ Ἑρνέστης ἐπερίμενε τὸν μέλλοντα πένθερόν του μὲ ὅχι τὸσον εὐνοϊκὰς διαθέσεις.

Γ'.

ΠΡΩΤΗ ΗΜΕΡΑ.

Ἡ αἴθουσα ἐν ἣ ὁ Ἑρνέστης ἐπερίμενε ἦτο ἐφωδιασμένη κατὰ τὸ σύνθημα διὰ μιᾶς μικρᾶς τραπέζης ἐφ' ἧς ὑπῆρχεν εἰς δίσκος μὲ φιάλας σιροπίων, ῥωμίου λεμονάδος καὶ οἴνου τῆς Μαδέρης.

Πᾶς τις, καὶ κτωτέρας τάξεως τοῦ Κ. Σαμφὼν ὧν, μετὰ τὸσαύτην ὁδοιπορίαν καὶ κόπῳσιν, ἤθελε λάβει καὶ πῖναι ἴσως ἐκ τῶν δροσιτικῶν ἐκείνων ποτῶν καθ' ὅσον μάλιστα ὁ εἰς Γουαδελοῦπαν ἐπικρατῶν καύσων εἶχε καταστήσει τοῦτο γενικὴν συνήθειαν, ὅπως καὶ ἡ ἑλλειψὶς ξενοδοχείων ἐδίδοε τὴν ἄδειαν εἰς τοὺς ἀπὸ ἐνὸς μέρους εἰς ἄλλο μεταβαίνοντας ὁδοιπόρους νὰ ζητῶσι κατάλυμα ἐν αὐταῖς ταῖς οἰκογενείαις.

Ἀλλ' ὁ Ἑρνέστης, εἴτε ἐκ συστολῆς, εἴτε ἐκ κακῆς διαθέσεως, ἔμεγεν καθυγρος ὑπὸ τοῦ ἰδρώτος καὶ μὲ ξηρὸν